

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**02 Haziran 2020
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

02 Haziran 2020 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- Afyonkarahisar İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen TM III-Tınaztepe DM Enerji Nakil Hattının Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2588)
- Şanlıurfa Merkez Kızılkuyu Yaban Hayatı Geliştirme Sahasının Sınırlarının Değiştirilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2589)
- Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhları Gösterilen Enerji Nakil Hatlarının Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2590)
- Moran Barajı ve Hidroelektrik Santralinin Yapımı Amacıyla, Giresun İlinde Yer Alan Bazı Taşınmazların Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2591)
- Zonguldak İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen Çaycuma TM-Gökçebey DM Enerji Nakil Hattının Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2592)
- 154 kV (Orhangazi-Paşalar) Brş.N.-İznik (1. Hat) Enerji İletim Hattı Projesi ile 154 kV (Orhangazi-Paşalar) Brş.N.-İznik (2. Hat) Enerji İletim Hattı Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2593)
- Ankara İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen Culuk KÖK-Boyalık Brş. Enerji Nakil Hattının Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2594)
- 154 kV (Söke-Germencik) Brş. N.-Söke RES Enerji İletim Hattı Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2595)
- Zonguldak İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen Ereğli TM 2-Alaplı TR4 Enerji Nakil Hattının Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2596)
- İstanbul İli, Bağcılar İlçesi, Fatih Mahallesi Sınırları İçerisinde Bulunan Alanın Riskli Alan İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2597)
- Filistin Devleti’nin Diplomatik Pasaport Hamili Vatandaşlarının Türkiye’ye Yapacakları Resmî veya Turistik Amaçlı Seyahatlerinde ve Transit Geçişlerinde, Her 180 Gün İçinde 90 Günü Aşmamak Kaydıyla 30 Gün Olan Vizesiz Kalış Sürelerinin 90 Güne Çıkarılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2598)

YÖNETMELİKLER

- Karayolu Dışında Kullanılan Hareketli Makinalara Takılan İçten Yanmalı Motorlardan Çıkan Gaz ve Parçacık Halindeki Kirlетici Emisyonlara Karşı Alınacak Tedbirlerle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (97/68/AT)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Arel Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 166)
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2007/29)'in Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2011/5)'in Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2013/9)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2019/1)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (No: 2020/6)

KURUL KARARI

- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 29/05/2020 Tarihli ve 9040 Sayılı Kararı

"Sütün fiyatını artırmayın, yemdeki zamları durdurun"

Ankara Polatlı'da süt hayvancılığı yapan Ekrem Tetik, hayvancılıkta yaşanan en önemli sorunu Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'ye şu sözlerle anlattı: "Süt fiyatını artırmayın, yem zamlarını durdurun yeter. Süt fiyatına zam yaparsanız yemciler bunu bizden geri alır."

01 Haziran 2020

Ali Ekber YILDIRIM

Ulusal Süt Konseyi (USK), video konferans ile "1 Haziran Dünya Süt Günü" etkinliği düzenledi. Sektör temsilcilerinin katıldığı toplantıya Ankara Polatlı'da süt hayvancılığı yapan Ekrem Tetik'in sözleri damga vurdu. Ekrem Tetik, hayvancılıkta yaşanan en önemli sorunu Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'ye şu sözlerle anlattı: "Süt fiyatını artırmayın, yem zamlarını durdurun yeter. Süt fiyatına zam yaparsanız yemciler bunu bizden geri alır."

"Yem zamlarını durdurun"

Etkinlik kapsamında, Ankara Polatlı'da 1985 yılından bu yana hayvancılık yapan ve 2 bin 200 baş hayvanı olan üretici Ekrem Tetik ile canlı bağlantı kuruldu. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli üretici Ekrem Tetik'e bazı sorular yöneltti. Ekrem Tetik, 2 bin 200 baş hayvanı olduğunu ve günlük 21 bin litre süt aldığını söyleyince, süt üretimini az bulan Pakdemirli, hayvanlarının ırkını ve "eksik besi mi var?" diye sordu. Ekrem Tetik, yem ihtiyacının yüzde 35'ini kendi arazilerinde ürettiğini belirterek şunları söyledi: "Yem fiyatlarında sıkıntı yaşıyoruz. Süt fiyatlarıyla ilgili sıkıntı yok. Soyanın tonunu 380 dolara alıyorduk, 450 dolara çıktı. Süt fiyatlarını artırmayın. Yem zamlarını durdurun yeter. Süte zam vererseniz, yemciler bunu bizden geri alır."

Tarım ve Orman bakanı Bekir Pakdemirli yem sektörü temsilcileriyle görüşeceğini belirterek: "Elbette serbest piyasa var. Fakat, artan girdi maliyetleri varsa ve

müdahale edilmesi gerekiyorsa ederiz. Dertlerimiz, sıkıntılarımız elbette olabilir. Ama çözmek için çalışıyoruz” dedi.

Menşeyini bilmiyorsanız sokak sütü tüketmeyin

Bakan Pakdemirli, Ak Gıda Sakarya Üretim Tesisleri Fabrika Müdürü Levent Uygur ile yapılan bağlantıda ise ambalajlı süt ve sokak sütü hakkında görüşlerini dile getirdi. Pakdemirli, sokak sütü ile ilgili şunları söyledi: “Menşeyini bilmiyorsanız sokak sütünü asla tüketmeyin. Menşeyini biliyorsanız, ağıla yakın oturuyorsanız, üretene tanıyor olsanız olabilir. Ama ben her zaman ambalajlı, fabrika sütü tüketilmesini öneriyorum. Eskiden köylerde süt alan olmayınca topak peyniri yapıldı. Katma değeri olmazdı. Bugün artık sanayimiz gelişti, üretimimiz arttı. Süt değer kazandı.”

Süt Eylem Planı hazırlanacak

Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli sektör temsilcilerini dinledikten sonra yaptığı konuşmada “Süt Eylem Planı” hazırlayacaklarını belirterek, Türkiye’nin süt ve süt ürünlerinde kendine yeterli olduğunu söyledi. 2019 yılında ihracatın yüzde 10 artışla 357 milyon dolara ulaştığını anlatan Pakdemirli, Çin pazarının açılması ile önemli bir fırsat yakalandığını ifade etti.

Yemlik soya destekleme kapsamına alınacak

Yemlik soyayı destekleme kapsamına alacaklarını ve sorgum otuna verdikleri desteği artıracaklarını anlatan Pakdemirli, süt yem paritesinin 1.30 (1 litre çiğ sütle 1 kilo 300 gram yem alınması) olarak kabul edildiğini, ilk kez pariteyi 1.50’ye çıkardıklarını dile getirdi.

Peynirde envanter çalışması

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Türkiye’nin 200’den fazla peynir çeşidine sahip olduğunu ancak bunun sadece 17 çeşidi için coğrafi işaret alındığını, 27 çeşidin ise başvuru sürecinde olduğunu belirterek, Marmara Bölgesi ‘nden başlayarak envanter oluşturma çalışmaları yürüttüklerini ifade etti.

Gezici Hibrit Sağımçı Projesi

Gezici Hibrit Sağımçı Projesi’nin prototipinin hazır olduğunu ve seri üretim aşamasına geldiğini ifade eden Pakdemirli proje hakkında şu bilgileri verdi: “Gezen Hibrit Sağımçı sistemi ile; işletme maliyetini düşürmeyi, sağım hijyenini sağlamayı, sağım işini düşük emek ve maliyetle gerçekleştirerek kolaylaştırmayı, mera hayvancılığı yapan ve sütü sağmayan üreticimizin sağımını gerçekleştirerek, küçükbaş hayvan

sütünü ekonomiye kazandırmayı hedefledik. Tabi bildiğiniz gibi; ahırda yapılan günlük işlerin en zoru sağımdır. Süt hayvancılığında sağım işi günlük toplam çalışma zamanının, bağlı ahırda yüzde 40-60'ını, serbest ahırda ise yüzde 70-80'ini almaktadır. İşte bu nedenle "Gezici Hibrit Sağımcı" projemize ek olarak Fotovoltaik Pil Destekli Küçükbaş Mobil Süt Sağım Makinası Projemizi de Güneydoğu Anadolu Bölgesi için tasarladık. Buna ek olarak çadır aydınlatılması, sıcak su gibi insan refahını etkileyecek çözümler de, prototipin üzerinde monofaze priz çıkışı verilerek sunulmuştur."

Üreticide 1 litre süt kalmadı

Sunumunu Umut Özdiil'in yaptığı etkinlikte, Ulusal Süt Konseyi Başkanı Prof. Dr. Muhittin Özder, koronavirüs sürecinde bir çok ülkede tonlarca çiğ sütün tarlalara döküldüğünü hatırlatarak, Türkiye'de 1 litre sütün bile üreticide kalmadığını ve satın alındığını söyledi.

Sektör temsilcileri ne dedi?

İthalat olmasın

Türkiye Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği Başkanı Ahmet Ertürk, kooperatifçiliğe gereken önemin verilmesi gerektiğini belirterek, ithalatın hiç düşünülmemesini ve hayvansal gıda üretiminin kooperatifler aracılığıyla gerçekleştirilebileceğini anlattı.

Çin pazarının önemi

Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR) Başkanı Tarık Tezel ve Ambalajlı Süt Sanayicileri Derneği Başkanı Harun Çallı ise, Çin'e süt ve süt ürünleri ihracatının açılmasının önemine değinerek iç tüketim kadar ihracatın da önemli olduğunu dile getirdi.

Çiğ süt fiyatı yeniden belirlensin

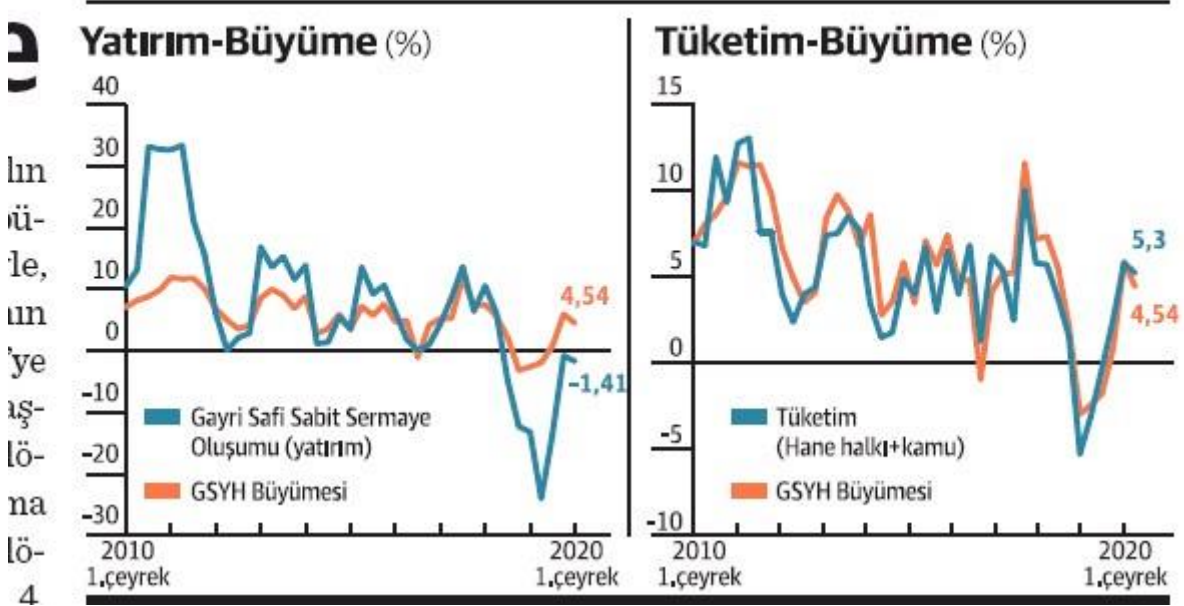
Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Başkanı Kamil Özcan yem zamlarının üretim maliyetlerini artırdığını ve süt referans fiyatının yeniden belirlenmesini istediklerini söyledi.

Süt Fonu kurulsun

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Başkanı Nihat Çelik konuşmasında, inek sütü için referans fiyat belirlendiğini, koyun ve keçi sütü için de referans fiyat belirlenmesi gerektiğini belirterek süt fonu oluşturulmasını ve okul sütü programının başlatılarak keçi sütünün bu kapsamda öncelikli olarak çocuklara verilmesini önerdi. Çelik, litre başına 15 kuruşluk çiğ süt destekleme priminin de en az 25 kuruş olması gerektiğini sözlerine ekledi.

Yatırımlarda kesintisiz düşüş 8. çeyreğe gidiyor

Tüketim, büyümenin kaynağı olmaya devam ederken, yatırımlardaki daralma bu yılın ilk çeyreğinde de sürdü. Böylece yatırımlar kaleminde üst üste daralmanın yaşandığı çeyrek dönem sayısı 7'ye çıkarak en yüksek seviyesine ulaştı. Bundan önceki dönemlerde en uzun süreli daralma 1998, 2001 ve 2008-2009 krizlerinde yaşanmıştı. Salgınla, bu yılın ikinci çeyreğinde yaşanacak küçülmeyle birlikte, yatırımların da gerilemesi ve böylece bu kalemdeki kesintisiz daralmanın 8 çeyrek döneme çıkması bekleniyor. Açıklanan son büyüme verilerinde de döngü değişmedi; 2020 ilk çeyreğinde de büyümenin kaynağını esas olarak tüketim harcamaları oluşturdu. Ağırlıklı da hane halkı tüketimi... Geçen yılın ilk çeyreğinde ekonomi yüzde 2,3'lük daralma kaydetmiş, bunda toplam tüketim harcamalarının yüzde 2,9 oranında küçülmesi etkili olmuştu. Bu yılın ilk çeyreğinde ise yüzde 4,5'lik büyümeye karşın, hane halkı ve kamunun toplam tüketim harcamalarındaki artış yüzde 5,3 düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde büyümeyi ihracat 0,2, (toplam dış denge 4,3 puan) ve azalan yatırım harcamaları da 0,4 puan aşağı çekerken, 3 puan hanehalkı harcaması ve 0,9 puan da kamu harcaması olmak üzere toplam tüketim harcamaları 4 puanlık katkı verdi. Türkiye ekonomisinde uzun yıllardan bu yana büyümenin esas kaynağının tüketim harcamaları olduğu bilinen bir durum. Bunun doğal yansıması olarak da tüketim harcamaları ile büyüme eğrisi arasında birebire yakın korelasyon bulunuyor.

Yatırımlar ilk kez 7 çeyrektir kesintisiz geriliyor

Ancak, bu trendde ilave olarak yatırımların büyümeye katkısında, tablonun giderek daha da kötüleşmesi dikkat çeken önemli bir gelişme olarak öne çıkıyor. Bu yılın ilk çeyreğinde de küçülme ve büyümeye negatif katkı vermesiyle, yatırımlarda üst üste daralmanın yaşandığı çeyrek dönem sayısı 7'ye çıkarak en yüksek seviyesine ulaştı. Yatırımlarda bundan önceki dönemlerde en uzun süreli daralma 1998, 2001 ve 2008-2009 kriz dönemlerinde yaşamıştı. 1998'de 4, 2001-2002'de 5 ve 2008-2009'da da 6 çeyrek dönemde yatırımlarda üst üste küçülme yaşanmış ve bu yatırım harcamalarındaki düşüş GSYH büyümesini aşağı çekmişti. 2018 yılının son çeyreğinde başlayan ve 2019'un ilk iki çeyreğinde de süren küçülme, üçüncü çeyrekte itibaren ekonomide gözlenen ılımlı toparlanmayla birlikte pozitif dönme, baz etkisinin de katkısıyla GSYH geçen yılın son çeyreğinde yüzde 6 oranında büyüme kaydetmişti. Toparlanma, mart ayının ilk yarısı da dahil olmak üzere bu yılın çeyreğinde sürdü. Ancak, COVID-19 salgınıyla birlikte, bu yılın ikinci çeyreğinde yaşanması beklenen ciddi orandaki daralmayla birlikte yatırımların büyümeye katkısının da negatif bir değer alması, böylece yatırımlardaki kesintisiz daralmanın 8 çeyrek döneme çıkması bekleniyor.

Konut, otomobil tüketicisi ve tatil için ucuz kredi

Ziraat, Halk ve Vakıfbank, ekonomik hayatın normalleşme sürecine girmesi için vatandaşın finansman ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik dört yeni kredi paketi açtı. Kredilerde aylık faiz konutta yüzde 0,64'e, taşıtta yüzde 0,49'a, tüketicide yüzde 0,55'e, tatil kredisinde ise yüzde 0,67'ye düşürüldü. Konut kredisi faizi Mayıs 2013'teki yüzde 0,69'un altında gerçekleşerek tarihi en düşük seviyesine indi. Kamu bankaları, normalleşme sürecine geçiş ve sosyal hayatın canlanması için "konut kredisi", "taşıt kredisi", "sosyal hayatı destek" ve "tatil destek" olmak üzere 4 yeni kredi paketini hayata geçiriyor. Kampanyanın, salgının etkilediği sektörlerde tüketicilerin ertelediği alımları harekete geçeceği belirtiliyor.

Koronavirüs salgını sonrası hayatta normalleşmeye kamu bankalarından düşük faizli kredi destek paketi geldi. Ziraat, Halk ve Vakıfbank ortak açıklamasında normalleşme sürecine geçiş ve sosyal hayatın canlanması için vatandaşın finansman ihtiyaçlarını uygun şartlarda sağlayabilmesi amacıyla dört yeni kredi paketi hayata geçirildiği duyuruldu. Konutta aylık faiz yüzde 0,64'e, taşıtta yüzde 0,49'a, tüketici kredisinde yüzde 0,55'e, tatil kredisinde ise yüzde 0,67'ye çekildi. Konutta aylık yüzde 0,64 faiz Mayıs 2013'teki yüzde 0,69'un altında tarihi en düşük seviyesine indi. Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, yeni paketlere ilişkin "Normalleşme döneminde vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını geniş bir yelpazede karşılamak, yerli üretimi desteklemek ve tüm sektörlerde hareketlenmeyi sağlamak amacıyla kamu bankalarımızın devreye aldıkları 4 ayrı finansman paketi milletimize hayırlı ve uğurlu olsun" ifadelerini kullandı. Kamu bankalarının paketlerinin ayrıntıları şöyle:

Konut kredisi

Birinci el/sıfır veya ikinci el konut alımlarında düşük faiz oranı ve 12 aya kadar ödemesiz dönemi olan 15 yıla varan vade ile finansman imkanı sunulacak. Müşteri başına verilebilecek kredi miktarı ise sınırlandırıldı. İstanbul, Ankara ve İzmir'de krediye konu olacak konutlar için 750 bin TL, diğer şehirlerimiz için ise en fazla 500 bin TL'ye kadar kredi kullanılabilir. Kredi kullanımında yüzde 10'dan başlayan, düşük özkaynak/peşinat oranı uygulanacak. Birinci el/sıfır konutlar için azami 12 ay ödemesiz dönemli, 15 yıla kadar vade ve aylık yüzde 0,64 faiz oranı ile finansman sağlanacak. İkinci el konutlar için azami 12 ay ödemesiz dönemli, azami 15 yıl vade ve aylık yüzde 0,74 faiz oranı ile finansman imkanı sunulacak. Konut kredisi başvuruları bugünden itibaren şubelere yapılabilir.

Taşıt kredisi paketi

Taşıt kredisi için iki ayrı paket hazırlandı. Birincisi yerli üretime özel taşıt kredisi. Yerli üretim yapan anlaşmalı firmalardan sıfır km binek araç (motosiklet dahil) veya ticari araç satın alacak bireysel/kurumsal müşterilere firmalar ile yapılan anlaşmalar bazında değişmek üzere aylık yüzde 0,49 – yüzde 0,69 faiz oranı ile taşıt kredisi imkanı sunulacak. İkinci el taşıt kredilerinde ise yüzde 0,82 faiz oranı ile taşıt kredisi kullanılacak. Azami 6 ay ödemesiz toplam azami 60 ay vadeli 2. el taşıt kredilerinde azami limit 150 Bin TL olacak. Kredi tutarı kasko değeri üzerinden özkaynak/ yabancı kaynak üzerinden hesaplanacak olup, 7 yaşa kadar olan taşıtlar kredilendirilecek. Taşıt kredisi için başvurular 5 Haziran'da başlayacak.

Sosyal hayatı destek kredi paketi

Yeniden başlayan hayatı desteklemek için sosyal hayatı destek kredi paketi de iki seçeneqli uygulanacak. Firma katkı paylı tüketici kredisinde yerli üretim yapan mobilya, elektronik, beyaz eşya, ev boya-seramik-kapı ve pencere sistemleri, ev tekstil, çeyiz ve bisiklet sektörlerini desteklemek de amaçlanıyor. Buna göre; yerli üretim yapan firmalar ile anlaşmalar yapılacak ve asgari 3 bin TL, azami 30 bin TL kredi tutarı ile 6 ay ödemesiz azami 60 ay vade, aylık yüzde 0,55 faiz oranı ile finansman imkanı sunulacak. Anlaşma yapılan firmalar bankaların web sitesinde yayımlanacak.

Faturalı tüketici kredisi ise anlaşmalı firmalar dışındaki yerli üretim yapan firmalardan satın alınacak mobilya, kahverengi küçük ev aletleri, ev boya-seramik-kapı ve pencere sistemleri ev tekstil, çeyiz ve bisiklet ihtiyaçlarının uygun şartlarda sağlanması amaçlanıyor. Bu seçenekte asgari 3 bin TL, azami 30 bin TL kredi tutarı fatura karşılığı 6 ay ödemesiz azami 60 ay vade ile aylık yüzde 0,82 faiz oranı ile finansman imkanı sunulacak.

Sosyal Hayatı Destek Kredi Paketi kapsamında kullanılan tüm krediler satıcı adına bankalarda açılacak hesaba ödenecek. Ve bu paket için de başvurular 5 Haziran'da şubelerde başlayacak.

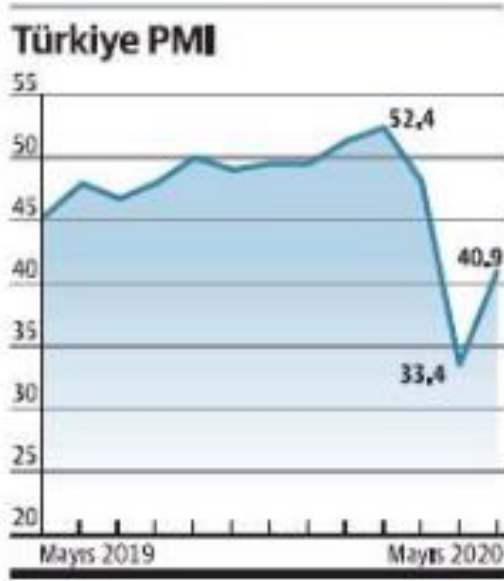
Tatil destek kredi paketi

KONUT:
%0,64
OTOMOTIV:
%0,49
TÜKETİCİ:
%0,55
TATİL:
%0,67

Turizm sektörünü desteklemek ve vatandaşın rahat tatil yapmasını sağlamak için de iki farklı paket geliştirildi. Birincisi tatil destek tüketici kredisinde kamu bankaları aracılığı ile maaş alan emekli ve çalışan müşterilerin bankalarla anlaşma yapacak seyahat acentelerine tatil paketi satın almak için kredi sağlanacak. Başvuran müşterilere 10 bin TL'ye kadar 6 ay ödemesiz 36 ay vade ile uygun şartlarda finansman imkanı sunulacak. Söz konusu kredinin 1. ve 2. taksitleri ilgili firma ve banka tarafından ödenecek; müşterilerimizin taksit ödemesi 9 ay sonra başlayacak. Bu kapsamda müşterilerimizin kullanacağı kredinin faizi aylık yüzde 0,67 oranına denk geliyor. Uygulamaya dahil olacak firmalar bankaların web sitesinde yayımlanacak. İkincisi ise tatil destek kredi kartı uygulaması. Seyahat acenteleri ile yapılacak anlaşmalarla vatandaşlara tatil paketlerini, kredi kartlarıyla 3 ay ödemesiz, devamında 15 taksitle ödeme ile toplam 18 ay peşin fiyatına, faizsiz satın alabilmeleri sağlanacak. Üye işyeri kampanya anlaşması yapılan firmalar bankaların web sitesinde yayımlanacak. Tatil Destek Kredi Paketine başvuru tarihi ve kanalı ise bu hafta içerisinde açıklanacak.

İmalat PMI, dip seviyeden yükseldi

İSO İmalat PMI endeksi, nisanda tedbirlerin etkisiyle 33.4'e geriledikten sonra, mayısta bazı firmaların çalışmalarına yeniden başlamasının da etkisiyle 40.9'a yükseldi. Ekonomistler, normalleşme süreci ile haziranda toparlanmanın devamını bekliyor.

İSO İmalat PMI Endeksi 33.4'ten 40.9'a çıktı Türkiye'de imalat sanayi aktivitesine ilişkin beklentileri gösteren PMI endeksi, nisanda tedbirlerin etkisiyle 33,4'e geriledikten sonra, mayısta bazı firmaların çalışmalarına yeniden başlamasının da etkisiyle 40,9'a yükseldi.

Ekonomistler, haziran ayında normalleşme sürecinin başlamasıyla beraber, PMI'da toparlanmanın devam etmesini bekliyor. Endeks her ne kadar 7.5 puan yükselse de, eşik değer olan 50'ni altında seyretmesi, faaliyetlerde zayıf görünümün sürdüğünü gösteriyor. İSO PMI mayıs verileri pandeminin Türk imalat sektörünün genelini olumsuz etkilemeye devam ettiğini ortaya koyuyor. Takip edilen 10 sektörün çoğunda belirgin yavaşlama sürdü. Giyim ve deri ürünleri en belirgin hız kaybının gerçekleştiği sektör oldu. Üretimin dengelenme noktasına ulaştığı kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe ise istihdam, veri serisinin başladığı Ocak 2016'dan beri en güçlü düzeyde arttı. İstihdamda üst üste iki aydır kayıp

Sektörlerde sert yavaşlama yaşansa da bazı firmalar operasyonlarını mayıs ayında yeniden başlattıklarını bildirdi ve böylece düşüşler daha sınırlı gerçekleşti. İmalatçılar istihdamı üst üste ikinci ay azalttı. Ancak şirketlerin çoğunluğunun personel sayılarını değiştirmemesi nedeniyle

düşüş önceki aya göre hız kesti, üretim ve yeni siparişlere göre çok daha ılımlı düzeyde gerçekleşti. Yeni siparişlerdeki yetersizlik, firmaların satın alma faaliyetlerini yavaşlatmasına ve hem girdi hem de nihai ürün stoklarını azaltmasına sebep oldu. Pandemi etkisiyle kısıtlamalarına bağlı olarak taşımacılıkta yaşanan aksamalar, tedarikçilerin teslimat sürelerinde sert artışa yol açtı. Özellikle yurtdışından yapılan ürün alımlarında güçlükler yaşandığı belirtildi. Türk Lirası'nın dolar karşısındaki değer kaybı, girdi maliyetlerinde keskin ve hızlanan bir artışa yol açtı. Girdi maliyetleri enflasyonu son bir yılın en yüksek oranında kaydedildi. Bunun yansıması olarak, imalatçılar satış fiyatlarını nisan ayına ve seri ortalamasına göre daha yüksek bir hızda artırdı.

Amerikalı Zynga, Türk Peak Games'i 1,8 milyar dolara satın aldı

Türkiye'nin en büyük dijital satışlarına ismini yazdıran Sidar Şahin, şimdi de oyun şirketi Peak'i 1.8 milyar dolara ABD'li Zynga'ya satmasıyla Türkiye'nin ilk unicorn'u oldu.

01 Haziran 2020

ABD merkezli oyun şirketi Zynga, Türk dijital oyun şirketi Peak Games'i 1.8 milyar dolara satın aldı. Zynga, kendi tarihinin en büyük şirket satın almasını yaparken, Peak, değeri 1 milyar doları geçen bir startup için kullanılan 'unicorn' tabirini alan ilk Türk şirketi oldu. Ayrıca Trendyol'dan sonra internet alanında Türkiye'nin en büyük satın alması oldu. Ödemenin yarısının nakit yarısının da Zynga hissesi olarak ödeneceği belirtildi. Zynga'nın hisseleri bu yıl yaklaşık yüzde 50 artış yaptı ve hisseler Cuma günü itibarıyla 9.15 dolardan kapandı. Satın alma ile Peak'in Kurucusu Sidar Şahin, Zynga'nın çok önemli bir hissedarı olacak. Peak'in popüler oyunları Toon Blast ve Toy Blast de Zynga'ya geçiyor.

Öte yandan Peak satın alması Zynga'nın şimdiye kadar yaptığı en büyük satın alma oldu. Bu satın alma, Uber'in Careem'i 3.1 milyar dolara satın almasından sonra Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinde yapılan en büyük satın alma oldu. Türkçe kelime anlamı 'zirve' olan Peak, böylece ismi gibi satınalmalarda da 'pik' yapmış oldu!

3. çeyrekte satış tamam

Paylaşılan bilgilere göre günlük ortalama 193 ülkede 12 milyonu aşkın aktif kullanıcısı olan Peak satın almasının Zynga'nın günlük aktif ortalama kullanıcı sayısını yüzde 60 oranında artırması bekleniyor. Satın alma ile birlikte Peak ekibi Zynga bünyesine katılacak. Söz konusu satın alma anlaşmasının bu yılın 3. çeyreğinde tamamlanması

bekleniyor. Anlaşma ile sadece ortaklık yapısı değişen Peak, faaliyetlerini ekibinde ve yönetiminde hiçbir değişiklik olmadan kendi markası altında sürdürecektir. Peak, bir Türk şirketi olarak kalmaya devam ederken, sadece hisselerini Zynga'ya devredecek. Peak, mühendislik, sanat, tasarım, işletme ve sosyal bilimler dallarında Türkiye'nin 35 farklı üniversitesinde eğitim görmüş 100 kişilik bir ekipten oluşuyor. Ekibin yaş ortalaması 29.

"Global oyun sektörünün devi"

Video konferansla anlaşmayı değerlendiren Peak Strateji Direktörü Ömer İnönü, anlaşmaya stratejik ortaklık olarak baktıklarını ve 10 yıl içinde global mobil oyun sektörünün devlerinden birini Türkiye'den çıkardıklarını vurguladı.

İnönü, şunları kaydetti: "Bu hem Peak hem de Türkiye adına gurur verici. Kısa vadeli başarılarla odaklanmadık. Yılmadık. Şansımız, işin başında bize inanan şirketler oldu, yatırımlar aldık ve bir sürü deneme yapma fırsatı yarattı. Başarısızlıklarımız da oldu. Yarattığımız etkiyi daha da artırmak adına, stratejik bir ortak ile güç birliği yapmak için en doğru zamanı bekledik. Zynga'nın bu stratejik birliktelik için en doğru şirket olduğuna inanıyoruz."

izlesene.com ve Trendyol'da da 40 yaşındaki Sidar Şahin'in imzası var

Peak aslında 40 yaşındaki İstanbul doğumlu Sidar Şahin'in dördüncü exit'i... Şahin, üniversitede okurken girişimciliğe adım atarak, Boğaziçi'ni yarıda bırakıyor. İlk girişimi, 2003'te kurduğu bir mobil oyun stüdyosu Funpac... Bu girişiminde oyunlarını 30 ülkede, 20'den fazla operatör ve portal üzerinden kullanıcılara ulaştırmayı başarıyor. Şahin'in ikinci girişimi, aslında bir zamanlar hepimizin videolar izlediği ya da yüklediği, video paylaşım sitesi olan izlesene.com. Üçüncü girişimi ise milyon dolarlık bir şirket olan Gamegarden. Doğan Grup tarafından satın alınıyor. Sidar 2010-2012 yılları arasında Trendyol.com'un da ortaklığını yapıyor ve sitenin büyüyen gelişmesinde önemli rol oynuyor.

Yemeksepeti'ni 3'e katladı

Peak'in Zynga tarafından satın alınmasıyla bugüne kadar yabancı bir firmanın Türkiye'den bir teknoloji şirketi için ödediği en yüksek miktara ulaşıldı. Yemeksepeti 2015 yılında Alman Delivery Hero'ya 589 milyon dolara satılmıştı, Çinli e-ticaret devi Alibaba Trendyol için 728 milyon dolar öderken Peak için toplamda verilen 1.8 milyar dolar bu satın almaların ederini katladı.

PEAK'İN KISA SERÜVENİ

- 2010'da İstanbul'da Sidar Şahin'in kurduğu Peak Games, 9 yılda dünya mobil oyun pazarının önemli oyuncularına arasına girdi.
- 2017'de duyurulan işlemlerle Peak, Spades Plus, Gin Rummy Plus ve 101 Okey Plus gibi oyunlarını geliştiren stüdyosunu Zynga'ya devretti. 100 milyon dolarlık bu satış, Peak'i dünya genelinde mobil uygulamalardan en çok gelir elde eden firmaların sıralandığı App Annie 2017 Top-52 listesine 37. sıradan soktu.
- Peak, mobil platformlar için geliştirilen Toy Blast ve Toon Blast oyunları ile dünya pazarlarına odaklanmaya devam etti.
- Yatırımcıları yatırdıkları parayı en az 18 kat artırmış oldu.
- Peak, Türkiye'de en çok vergi veren 3 girişimden biriydi.
- Sensor Tower'ın verilerine göre sadece Toy Blast oyununun tüm zamanlar geliri 1 milyar doların üzerindeydi. Nisan 2020 geliri ise 36 milyon dolardı.

PEAK / SİDAR ŞAHİN

Anne babalar çocuklarınıza inanın

Peak Kurucusu ve CEO'su Sidar Şahin anlaşmayla ilgili duygu ve düşüncelerini, "Bugün geldiğimiz nokta tüm Türkiye için gurur verici ve biz hepimiz biliyoruz ki, bu daha yolun başı. Türkiye'den büyüyen, ilerleyen ve gelişmeye devam eden bir ekip olmayı sürdüreceğiz" sözleriyle aktardı. Şahin, şunları söyledi: "Bu sadece Zynga ve Peak için değil, mobil oyun endüstrisi için de tarihi bir ortaklık. Bu anlaşmanın en önemli yanı, imkansızın başarılabilirliğini somut olarak ortaya koyması. Türkiye'de anne babalar çocuklarına inansınlar istiyorum. Çocuklar da gençler de kendilerinin başarabileceklerine inansınlar. Çünkü her şey inanmakla başlar."

ZYNGA/ FRANK GIBEAU

Birlikte daha da hızlı büyüyeceğiz

Zynga CEO'su Frank Gibeau da bir açıklama yaparak, "Sidar Şahin ve Peak'e 'aramıza hoş geldin' demekten gurur duyuyoruz. Peak dünyanın en iyi puzzle oyunu geliştiricilerinden biri. Böylesine yaratıcı ve tutkulu bir takımla yeteneklerimizi daha da ileri taşıyacak olmak bizi heyecanlandırıyor. Toon Blast ve Toy Blast'ın katılımıyla listelerde üst sıralarda yer alan oyun sayımızı sekize çıkarırken, küresel kullanıcı sayımızı çarpıcı bir şekilde artırıyor ve gelecekteki yeni projelere hazırlanıyoruz. Peak ve Zynga birlikte daha da hızlı büyüyecek" açıklamasında bulundu.

Mevduat faizi sert dūŖecek

BAZI BANKALARIN AKTİF RASYOSUNDA 100'Ü TUTTURMASI RİSKTE

BDDK'nın yeni aktif rasyosu formülü mevduatı olumsuz etkileyecek. Bankaların yeni dönemde aktif rasyosunu tutturabilmek için Ŗu an yüzde 6-7 seviyesinde olan mevduat faizini yüzde 5-6'ya çekmesi muhtemel.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) geçen hafta cuma akŖamı aktif rasyosunun formülünü yeniden deęiŖtirdi. Kısa vadeli krediler çıkarıldı, uzun vadeli altyapı finansmanı ve KOBİ kredilerinin ağırlığı artırıldı. Piyasa uzmanlarına göre bankalar düzenlemenin 'etrafından dolaŖtıkça' BDDK yeni kriterler getiriyor. Analistler bazı bankaların aktif rasyosunun 100'den 90'a düŖtüęüne dikkat çekiyor ve hazıranda oranı tutturmak zor görünüyor. Bu oranı yeniden yakalamak için yeni dönemde çok hızlı kredi vermeleri ve mevduatı daha da düşürmesi gerekiyor. Böylece mevduat faizlerindeki düşüş de hızlanacak. Türk Lirası mevduatında yüzde 6-7 seviyesinde olan faizin yüzde 5-6'ya gerilemesi muhtemel. VatandaŖın dövize yönelmesi ise yeni vergi nedeniyle dezavantajlı görünüyor.

Konuya yakın uzmanlardan edindiğimiz bilgiye göre BDDK her yeni adımıyla bir ağığı daha kapıyor. Uzmanlar, proje finansmanı, KOBİ ve altyapı kredilerinde katsayının artırılmasını önemli bulurken bankalara 'sağlam kredi verin' mesajı verildiğini kaydediyor. Uzmanlara göre mayıs sonu için aktif rasyosunu tutturma çabalarında müşteriye mevduattan çıkarma, repoya gönderme, kısa vadeli kredi adımları atıldı. Ve BDDK bu yeni düzenlemesi ile bunun önünü kesti. Ancak yeni düzenleme bankaların mayıs sonunda tutturdukları aktif rasyosunu haziran sonu için riske attı. Aldığımız bilgiye göre bazı bankaların aktif rasyosu oranı 90'a hatta daha düşük seviyelere gelme riski taşıyor.

Batık kredi riski endiŖesi artar mı?

Peki bankalar bunu önlemek için ne yapacak? Yine Merkez Bankası ile swap ve tahvil alımları sürecek. Ancak hızla da kredi verilmesi gerekiyor. Ne kadar teŖvik edilse de kredi vermek de çok kolay değil. BDDK'nın formüle aldığı kredilerin çoğu yatırım için finansal durumu düzeltmeye yönelik krediler değil. Bu uzun vadede risk faktörü olarak görünüyor. Analistler turizm ve ihracat toparlarsa bankacılık sektörünün batık kredi riskiyle ilgili endiŖelerin artmasının önüne geçilebileceğini vurguluyor. Aksi durumda bir de bankacılık sektörü tartıŖılacak.

Mevduatın azaltılması için ise en büyük çare faizlerin düşürülmesi. Analistler bankalardan mevduat faizlerinde sert indirimler yapmasını bekliyor. Bu vatandaŖın tasarrufları için de riskli bir durum. VatandaŖı mevduattan başka bir araca yönlendirmek gerekiyor. VatandaŖ da açmazda kalacak.

TBMM bugün toplanıyor, gündemde kritik konular var

17 Nisan'da çalışmalarına ara veren TBMM Genel Kurulu, 48 gün sonra ilk kez toplanıyor. Bugünkü Genel Kurul'da çarşı ve mahalle bekçileri düzenlemesine ilişkin kanun teklifinin de görüşülmesi bekleniyor.

Corona virüsü salgını nedeniyle 17 Nisan'da çalışmalarına ara veren TBMM, bugün yeni normal düzende ilk kez toplanıyor. Meclis'in gündeminde baro ve meslek odalarının yapısının değiştirilmesi, siyasi partiler yasası gibi pek çok konu var. Çarşı ve mahalle bekçileri düzenlemesine ilişkin kanun teklifinin de görüşülmesi bekleniyor. Üç hafta önce CHP milletvekillerinin "Alışveriş merkezleri açık, TBMM neden kapalı?" eleştirilerine yanıt veren TBMM Başkanı Mustafa Şentop, şunları söylemişti:

"Hiç AVM ile TBMM mukayese edilebilir mi? Komik buldum bu söylemi. Ayrıca TBMM kapanmış değil ki, milletvekili arkadaşlarımız salgının en yüksek olduğu dönemde bile çok yoğun bir çalışma içine girdi. Sonrasında da çalışmalarına ara verdi. Şu dönem acil bir şey de yok. Eğer gündemde önemli ve acil bir durum varsa, hemen çağrı ile toplanabilecek durumda. Yanlış bir yaklaşım..."

NÖBET USULÜ ÇALIŞACAKLAR

Bu arada corona virüsüyle mücadele kapsamında TBMM'de alınan tedbirler, Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu tarafından yeni bir önlem paketi açıklanana kadar devam edecek. Bu kapsamda Meclis'teki ziyaretçi yasağı 30 Haziran'a kadar sürecek. Siyasi parti grup toplantıları yapılmayacak.

Milletvekilleri, genel kurul ve komisyon toplantılarına parti gruplarının belirlediği sayı oranında katılacak ve nöbet usulü çalışacak. Nöbetçi bakan uygulamasına ise devam edilmeyecek.

Kanal İstanbul'da ihale hazırlığı!

Gelen son dakika haberine göre, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, Kanal İstanbul'da ihale sürecini hızlandırmak için düğmeye basarken, kanalın iki yakasında kurulacak şehirler için de Arnavutköy ve Başakşehir belediyeleriyle yapılan görüşmelerde son aşamaya gelindi.

Son dakika haberine göre, Temmuz ayı içerisinde de imar planlarının askıya çıkması bekleniyor. Eski bakan Cahit Turhan'dan görevi devraldığı andan itibaren Kanal İstanbul'la ilgili yoğun bir mesai içerisinde girdiği öğrenilen Bakan Adil Karaismailoğlu'nun, ihalenin bu yılın ikinci yarısında yapılmak üzere, ilgili birimlerle hazırlık içinde olduğu ifade edildi.

PLANLAR TAMAMLANIYOR

Hürriyet'ten Eray Görgülü'nün haberine göre, Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü'nün, 45 kilometre uzunluğunda 275 metre genişliğindeki kanalın yapım işlerine ait ihale dökümanlarını hazırladığı da öğrenilirken, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı da 1/100 bin ölçekli imar planını tamamladığı projede bin ve 5 binlik uygulama imar planlarında son aşamaya geldi.

Öte yandan kanalın her iki yakasında kurulacak akıllı şehirler için de Arnavutköy ve Başakşehir belediyeleri ile bazı alanlarda başlayan yer tahsisine ilişkin görüşmelerde son detaylara gelindi. Yapılacak bu görüşmelerin ardından temmuz ayı içerisinde imar planlarının askıya çıkması beklenirken, itirazların sonuçlanmasıyla kanal inşaatındaki tüm süreç ve yetki Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına geçecek. Kanal inşaatı öncesi çevre yollarla ilgili süreç başlayacak ve bu hazırlık yaklaşık 1.5 yıl sürecek. Toplam kanal inşaatının süresinin 5 yılı aşması öngörülürken, projenin tamamlanma süresi 7 yıl olarak planlandı.

Beyaz Saray'da alarm

ABD genelinde geçen salı gününden bu yana devam eden George Floyd'un polis tarafından öldürülmesine karşı gösteriler başkent Washington'da hafta sonuna damgasını vurdu.

02 Haziran 2020 Salı, 02:00

Floyd'u gözaltına alırken orantısız şiddet uygulayarak ölümüne sebebiyet vermekle suçlanan eski polis Derek Chauvin'in hakim karşısına çıkması öncesinde on binlerce kişi Washington'da sokaklara çıktı. Protestolara polisten müdahale geldi. ABD basınına yansıyan haberlere göre ise geçen cuma günkü eylemler sırasında Başkan Donald Trump gizli servis tarafından sığınağa götürüldü.

Trump'ın yanında eşi Melania ile küçük oğlu Barron'un da olduğu ileri sürüldü. Kimi kaynak Trump'ların Beyaz Saray'ın altındaki sığınakta bir saat kaldığını iddia etti.

Öte yandan Trump'ın telefonda görüştüğünü söylediği George Floyd'un kardeşi Philonise Floyd, konuşmasının pek iyi geçmediğini anlattı. MSNBC kanalına konuşan Floyd, "Bana konuşma şansı bile vermedi. Sanki 'Senin ne diyeceğini duymak istemiyorum' der gibi sözümü kesip durdu" dedi.

PEKİN: NEFES ALAMIYORUM!

Dünya gündemine giren gösterilerde, Çinli üst düzey yetkililer ise ABD'li isimlerin eylemlerle ilgili yorumlarını Hong Kong olaylarıyla karşılaştırarak eleştirdi.

Çin Dışişleri Sözcüsü Hua Chunying, Twitter paylaşımında ABD Temsilciler Meclisi Başkanı Demokrat Nancy Pelosi'nin Hong Kong eylemlerine verdiği desteği

hatırlattığı gönderisinde ABD'deki eylemlerde öne çıkan "Nefes alamıyorum" sloganına yer verdi.

Çin Komünist Partisi'ne yakınlığıyla bilinen Global Times'ın Genel Yayın Yönetmeni Hu Şicin de, "Hong Kong isyancılarının Amerikan eyaletlerine sızdığından şüpheliyim. Polis karakollarına saldırmak, dükkânları parçalamak, yolları engellemek, kamu tesislerini işlevsizleştirmek, bunların hepsi onların protestolardaki rutini. Şiddetli Hong Kong isyanlarının ABD'de şiddetli protestoların beyni olduğu açık" mesajını paylaştı.

'TERÖR' GÖZDAĞI

Sürekli olarak medyayı ve provokatörleri suçlayan ABD Başkanı Trump'ın, son olarak gösterilerin sorumlusu olarak gösterdiği Antifa'yı terör örgütü olarak ilan edeceğini açıklamasının yankıları sürüyor. Antifa üyeleri kendilerini ilk olarak 2017 yılında Charlottesville'de neo-Nazi ve beyaz ırkın üstünlüğünü savunanlar tarafından organize edilen "Sağı Birleştir" yürüyüşüne karşı başlatılan protestolarda duyurdu. Grup ırkçılık, ayrımcılık, yabancı düşmanlığına karşı çıkıyor. Antifa mala zarar verme ve bazen fiziksel şiddet olmak üzere militanca protesto yöntemlerine yönelebiliyor. Trump'ın çıkışına karşın federal hükümetin kanunen yabancı organizasyonlarda yaptığı gibi tamamen yurt içinde kurulmuş bir organizasyonu terörist olarak ilan etme yetkisinin bulunmadığı yorumları yapılıyor.

Ali Ekber YILDIRIM

02 Haziran 2020

Tarımsal üretim ve verimlilikte mekanizasyonun önemi

Tarımsal girdiler denildiğinde, gübre, mazot, ilaç, tohumu bir çırpıda sayarız. En önemli girdilerden birisinin de tarım makineleri olduğunu çoğu zaman unuturuz. Üretimden hasada, bitkisel üretimden hayvancılığa, sulamadan akıllı teknolojilere kadar her alanda kullanılan tarımsal mekanizasyon ülkemizde hak ettiği değeri ne yazık ki yeterince alamıyor.

Makine İhracatçıları Birliği, tarımda mekanizasyonun önemini anlatmak için “Tarım ve Makine Sanayi Etkileşimi” adıyla çok kapsamlı bir rapor yayınladı. Rapor, başkanlığını Şenol Önal, genel sekreterliğini Selami İleri’nin yaptığı Türk Tarım Alet ve Makinaları İmalatçıları Birliği (TARMAKBİR) tarafından hazırlandı.

Tarımda mekanizasyonun önemi, yaşanan sorunlar ve geleceğe ilişkin hedeflerin yer aldığı raporda öne çıkan sorunlar ve alınması istenen önlemler özetle şöyle:

1- Tarımsal mekanizasyon politikası: Özellikle bitkisel üretim yapan işletmeler devlet destekleriyle ayakta kalabilmektedir. Geleneksel tarımdan koruyucu toprak işleme ve sıfır toprak işlemeye geçişte daha fazla karmaşık bir yapıya bürünen mekanizasyon araçları, hassas tarıma geçişte akıllı tarım makinelerini ve mekatronik unsurları da beraberinde getirmektedir. Makinelerin giderek daha kapasiteli ve deyim yerindeyse “akıllı” hale geldiği bir dönemde, bu yatırımların yapılabilmesi için devletin muhakkak kısa, orta ve uzun vadeli bir “tarımsal mekanizasyon politikası” olmalıdır.

2- Makine parkı yenileme eylem planı: Tarımda küçük ölçekli, geçimlik ve yarı geçimlik çiftliklerin baskın olması gibi çeşitli yapısal darboğazların yanı sıra mevcut makine parkının da oldukça yaşlı olması, verimli üretimin önündeki bir başka engeldir. Makine parkının yenilenmesine yönelik bir eylem planı hayata geçirilmelidir.

3- Finansman desteği sağlanmalı: Tarımsal mekanizasyon araçlarının edinimindeki finans sorunu da dikkate alınması gereken bir başka husustur. Yapılan ekonomik analizlere göre traktör hariç tarım makineleri satışlarında bankaların payı yüzde 15

civarındadır. Çiftçinin finansmanında kooperatiflerin yaklaşık yüzde 6 ve finansal kiralama şirketlerinin ise yüzde 16 pay aldığı hesaplanmaktadır. Bankaların payının traktörlerde olduğu gibi yüzde 90'lar seviyesine çıkarılması için gerekli tedbirlerin alınması önemlidir.

4- Sınırsız köy projesi: Miras yoluyla arazilerin bölünmesini önleyecek tasarı kanunlaşmış, arazi toplulaştırma çalışmaları hız kazanmıştır. Bununla birlikte, toplulaştırma yapılacak arazinin büyüklüğü ve sosyal/teknik engeller nedeniyle sınırsız köy projeleri, sanal toplulaştırma gibi ilave çalışmaların yapılması önemlidir.

5- Ortak makine kullanım modeli: Ortak makine kullanımında şimdiye kadar uygulanan metotlar, tarımın kendine özel zaman kısıtları, ortalama arazi büyüklükleri ve özellikle çiftçilerimizin sosyal alışkanlıkları nedeniyle başarılı olamamıştır. Fransa ve Almanya'daki ortak makine kullanımı modelleri incelenip, ülkemize özgü bir "Ortak Makine Kullanım Modeli veya Modelleri" oluşturulmalıdır. Müteahhitlik sistemi özel olarak teşvik edilmeli, desteklenmelidir.

6- Akıllı tarım ve önder çiftçi eğitimi: Tarımsal eğitimde çiftçi örgütleri tarafından modern tarım teknolojilerinin kullanımına yönelik çiftçi eğitimlerine başlanmalıdır. Bu konuda Almanya'daki Deula modeli örnek alınabilir. Akıllı tarım konusunda özellikle önder çiftçilerin eğitimi çok önemlidir.

7- Haksız rekabetin önlenmesi: Türkiye tarım makineleri endüstrisi, mal ve hizmet sunduğu sektör olan tarımın sorunları çözüldükçe gelişimini sürdürecektir. Bununla birlikte tarımdan ayrı olarak, genel sanayi ve ticaret fasılları içinde de çözülmesi gereken sorunları mevcuttur. Bu sorunlar arasında belki de en önemlisinin haksız rekabet olduğu düşünülmektedir. Sektörde, binden fazla firma faaliyet göstermekle birlikte, İtalya hariç öncü Avrupa Birliği ülkelerinde bu sayı ortalama 500-600 firmadır. Sektörün öncü ülkelerinden Almanya'da tarım makineleri endüstrisinde birim firma başına 22 milyon € (Euro), İtalya'da 4 milyon euro, Fransa'da 8,5 milyon euro, Birleşik Krallık'ta 5,2 milyon euro seviyesinde bir üretim değeri söz konusu iken, Türkiye'de ise bu değer sadece 1,85 milyon euro seviyesindedir. Ülkedeki tarımsal işletme sayısına ve pazar büyüklüğüne göre oldukça fazla sayıda olan firmaların önemli bir kısmı kaliteden/ teknolojiyen ziyade fiyatta rekabeti ön plana çıkarmaktadır. Bu -haksız- rekabet, faaliyet karlılığını düşürmekte, düşük kar marjları da doğal olarak araştırma-geliştirme faaliyetleri başta olmak üzere nitelikli teknoloji kullanımını, nitelikli istihdamı, markalaşma ve pazarlama harcamalarını azaltmaktadır. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı- TEPAV tarafından yapılan bir ankete göre iş yapma önündeki en büyük engel, kayıt dışılıktan kaynaklanan haksız rekabettir.

8- Desteklemeler: Ar-Ge destekleri, sanayiye uygulanabilir ve katma değer yaratacak projeler için verilmelidir. Proje ortakları arasında imalatçı firmaların yer

alması şartı getirilmelidir. Ar-Ge konularında kamu, üniversite ve endüstri işbirliğini teşvik etmek üzere çalışmalar yapılmalıdır. Bu konudaki mevzuat sade, uygulanabilir ve teşvik edici olmalıdır.

9- Tarım Makineleri Strateji Belgesi: Dünya ihracatından daha fazla pay alma, ağırlıklı olarak yüksek katma değerli ve ileri teknolojili ürünleri üretme ve nitelikli işgücüne sahip bir sanayi yapısına dönüşüm hedefimiz için ortak akılla hazırlanacak bir “Tarım Makineleri Strateji Belgesi” ne ihtiyacımız vardır. Siyaset üstü bu belge ile stratejik hedefler ve bu hedeflere yönelik politika alanları ve eylemler belirlenecek olup böylece tarımsal mekanizasyona yönelik bütün kısa, orta ve uzun vadeli politikalar zamanında ve kapsamlı bir şekilde üretilebilecektir.

Özetle, tarımın vazgeçilmez girdilerinden ve ülke ekonomisinin önemli üretim alanlarından birisi olan tarımsal mekanizasyona gerekli önemin ve desteğin sağlanması üretimi ve verimliliği artıracaktır.

Alaattin AKTAŞ

02 Haziran 2020

Gözü kapalı hisse senedi alan fena ütülebilir!

Yılın ilk dört buçuk ayında yabancılar 3.6 milyar dolarlık hisse senedi sattı, dolayısıyla yerli yatırımcılar da bu miktarda hisse senedi aldı.

✓ En büyük yerli alıcının Varlık Fonu olduğu ileri sürülüyorsa da küçük tasarruf sahibinin Borsa'ya ilgisinin arttığı da bir gerçek.

✓ Yatırımcı sayısında hızlı bir artış var, ancak bu sayı tüm menkul kıymetleri kapsayacak şekilde açıklanıyor. Merkezi Kayıt Kuruluşu hisse senedi yatırımcı sayısının artışını da açıklamalı.

✓ Küçük tasarruf sahibi açısından tehlikeli bir süreç yaşanıyor olabilir. Ekonominin geleceğinin kestirilemediği bir ortamda hisse senedi yatırımı çok karlı olabileceği gibi çok risk de barındırıyor.

Madem halkımız hisse senedi yatırımını “Borsada oynamak” olarak niteliyor, hisse senedi alıp satmak bir yatırım değil de oyun gibi görülüyor, biz de bu yüzden başlığımızda oyunda kaybetmek anlamına gelen “ütülmek” sözcüğünü kullanmayı tercih ettik.

Evet, gözü kapalı hisse senedi alırsanız, gerçekten çok fena ütülebilirsiniz!

Çünkü bir taraf, yani yabancılar sürekli satıyor...

Biraz durup düşünmek gerekmiyor mu, “Yabancılar ne oldu da böylesine yoğun bir satış yapıyor” diye.

Çok bilinen bir Afrika atasözü var: "Aslan, ceylan, sırtlan, zebra aynı yöne koşuyorsa orman yanıyor." Yabancılar dur durak bilmeden hep aynı yöne koşuyorsa kaçtıkları yere biraz ihtiyatla bakmak gerekmez mi?

Yabancıların yılbaşından 15 Mayıs'a kadar olan dört buçuk aydaki hisse senedi satışı net 3.6 milyar doları buldu. 6.7 milyar dolarlık devlet iç borçlanma senedi satışını da eklediniz mi yabancıların toplam satışı 10.3 milyar dolara ulaşıyor.

Tamam, bütün dünyada bizim gibi ülkelerden çıkış eğilimi yaşanıyor; kabul. Ama sanki bu çıkışı kolaylaştıran bir halimiz var. Yerli yatırımcı alım yapmasa yabancı böylesine kolay çıkabilir mi? Biz alıyoruz ki yabancı da satış olanağı elde ediyor.

Bu 3.6 milyar dolarlık hisse senedini alan yerli yatırımcıların tümünün küçük tasarruf sahibi olmadığı kesin elbette ama yine de bazı veriler vatandaşın da yoğun biçimde piyasaya girdiğini gösteriyor.

MKK açıklama yapmalı

Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) yatırımcı sayısındaki artışı tüm menkul kıymet yatırımcılarını kapsayacak şekilde açıklıyor. Ocak ve şubatta 218 bin ve 216 bin yeni hesap açılmışken sayı martta 285 bine, nisanda ise 346 bine fırladı.

Bu sayıların yalnızca borsa yatırımcılarındaki artışı göstermediğini belirttik. İç borçlanma senedi almak ya da menkul kıymet fonu yatırımı için hesap açtıranlar da bu sayıya dahil.

Yalnızca hisse senedi için hesap açtıranların ve toplam hisse senedi yatırımcısının sayısını bilmiyoruz. Merkezi Kayıt Kuruluşu'na düşen, bu sayıyı da açıklamak. Herhalde hisse senedi yatırımcısı sayısı sır olmasa, sır olarak görülmesi gerek.

Hisse senedinde yatırımcı sayısının nasıl değiştiğini görmek mümkün olursa ilk dört buçuk ayda yabancıların sattığı 3.6 milyar dolarlık hisse senedinin ne kadarını gerçek kişilerin, yani vatandaşın aldığı da iyi kötü tahmin edilebilir, bir fikir yürütülebilir. Tam tutarı bu şekilde ortaya koyabilmek tabii ki söz konusu olamaz; ama en azından bir tahmin yapılabilir.

Fiyat düşüşü bakışları borsaya çevirdi

Borsa endeksi bir aralar 120 binlerde seyrederken çok hızlı bir gerilemeyle 90 binlerin altına indi. Bu dörtte birlik bir düşüş demekti.

Bu süreçte bazıları çok iyi para kazanmış olabilir, bu gerçeği de görmek gerekir. Borsa 120 binlerdeyken satanlar yalnızca yabancılar değildi elbette; yerli yatırımcılardan da satan olmuştur. Onlar fiyat düşünce hisse senetlerini muhtemelen yerine koymuşlardır.

Ancak yüksek fiyattan satıp düşük fiyattan alma becerisini gösterebilecek kaç kişi vardır ki...

Belli ki Borsa endeksi 120 binden örneğin 110 bine düştüğünde birçok yatırımcı bu düşüşü çok iyi bulmuş ve alım yapmıştır. Hisseler ucuzladıkça giderek daha fazla kişi Borsa'ya gelmiş ve böylece yabancı da kolaylıkla alıcı bulup elindekini satma olanağı elde etmiştir.

İşleyiş böyle olmuştur; muhtemelen değil, böyle olmuştur. Ama önemli olan bundan sonrasındır. Bu yıl ekonominin nasıl seyredeceğini söyleyebilmek için kahin olmak gerekir. Bazı sektörlerde işler iyi gidecektir gitmeye ama genele yayılan bir durgunluk hiç şaşırtıcı değildir.

Dolayısıyla “Borsa endeksi bir ara 120 bini görmüştü, demek ki oraya mutlaka çıkılır, hatta aşılr” demek zorlama ve fazla iyimser bir yorum olarak kalabilir.

Başığa dönelim ve bir kez daha uyaralım:

“Nasıl olsa artar diye düşünerek gözü kapalı hisse senedi alanlar fena halde ütülebilir, aman dikkat!”

Asıl alıcı Varlık Fonu mu?

Tartışılmayacak gerçek yabancıların sattığı 3.6 milyar dolarlık hisse senedini yerli yatırımcıların aldığıdır. Bu dönemde yabancı yalnızca satmamış, ara ara alım da yapmıştır, ayrıca yabancı yabancıya da satmıştır tabii ki ama 3.6 milyar dolar yabancının net satış tutarını göstermektedir.

Hisse senedi saklama bakiyelerinin detayı doğal olarak açıklanmadığı için bu hisse senetlerini kimlerin aldığını bilme şansımız yok. Ancak 3.6 milyar dolar çok büyük bir tutar ve bu tutarda alımı ağırlıkla küçük tasarruf sahibinin gerçekleştirme şansının olmadığını altı çiziliyor.

Gözler Türkiye Varlık Fonu'na çevriliyor. Varlık Fonu'nun mevzuatı hisse senedi alım satımına elveriyor elbette. Bu 3.6 milyar dolarlık alımda Varlık Fonu'nun payı var mıdır, varsa ne kadardır, elbette onu da tam olarak bilme şansımız yok.

Yatırımcı sayısında hızlı artış (*)

	Açılan aylık hesap sayısı	Bakiyeli hesap sayısı	Bakiyeli yatırımcı sayısı
Aralık	159.709	4.702.176	3.999.202
Ocak	218.027	4.769.004	4.042.572
Şubat	216.493	4.827.854	4.087.825
Mart	285.001	4.886.957	4.132.151
Nisan	346.155	5.044.044	4.243.932

(*) Tüm menkul kıymet yatırımcılarını gösteriyor.

Yabancı çıkışı 10 milyarı aştı (Milyon \$)

	H.senedi	DİBS	Toplam
Ocak	-352	-527	-879
Şubat	-687	-1.802	-2.489
Mart	-1.037	-2.028	-3.065
Nisan	-874	-1.102	-1.977
1-15 Mayıs	-632	-1.212	-1.844
Toplam	-3.582	-6.672	-10.254

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Önce koronavirüs testi, sonra toplantı

2 Haziran 2020

Cumhurbaşkanı Erdoğan, iki buçuk ay aradan sonra dün Ankara'ya geldi. Koronavirüs nedeniyle toplantıları videokonferans yöntemiyle yapan Erdoğan, MGK, MYK ve Bakanlar Kurulu toplantılarını uzun bir aradan sonra yüz yüze yapacak. Ancak bu hiçbir kuralın geçerli olmadığı anlamına gelmesin.

Toplantılarda "2M 1T" kuralı geçerli olacak. Maske, mesafe ve temizlik kuralları gözetilecek. Ama sadece onunla da yetinilmeyecek. Toplantıya katılacak olanlar 1 gün önceden COVID-19 testi yaptıracak. Yarın yapılacak AK Parti MYK toplantısı öncesinde de MYK üyeleri bugün test yaptıracaklar. Sosyal mesafe dikkate alınarak MYK toplantısı her zamanki yerde değil, MKYK üyelerinin toplantı yaptığı 60 kişilik salonda yapılacak.

Bugünkü MGK'da ve perşembe günü yapılacak olan Bakanlar Kurulu'nda da aynı kural geçerli mi olacak, orasını bilmiyorum. Çünkü onlar devlet olduğu için soramadım. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İstanbul'da çalışmalarını sürdürdüğü Huber Köşkü'nde de koronavirüs önlemleri sıkı bir şekilde uygulanıyordu. Öyle ki Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın, Erdoğan'ın zaman zaman kısıtlamalardan dolayı serzenişte bulunduğunu ancak önlemlere riayet ettiğini açıklamıştı.

SİYASİ PARTİLER YASASI VE SEÇİM BARAJI NE ZAMAN DEĞİŞECEK?

MECLİS uzun bir aradan sonra bugün çalışmalara başlayacak.

Gündemde ne var?

- 1- Bekçilere kimlik sorabilme ve adli görevler verilmesini düzenleyen teklif.
- 2- Hukuk davalarını hızlandıracak üçüncü yargı paketi.
- 3- Şirketlerde birleşme, bölme ve devralmayı düzenleyen, sektörde kartelleşmenin önüne geçmeyi hedefleyen düzenleme.

BAROLARLA İLGİLİ DURUM DEĞİŞTİ

Ankara Barosu'nun İslam'a hakaret eden açıklamasından sonra gündeme gelen barolarla ilgili yasa değişikliğinin bu ay içinde Meclis'ten geçmesi bekleniyor. Tekli

baro mu, çoklu baro mu tartışmalarına neden olan düzenlemeye son şekli, çarşamba günü yapılacak olan MYK toplantısında verilecek.

Teklifin son şekli, illerde çoklu baro, merkezde ise tek baro şekline dönüştü. İllerde belirli sayıda üyeyi bulan çoklu baroyu kurarken, merkezde sadece Türkiye Barolar Birliği'nin olması düşünülüyor. İkinci baronun kurulduğu yerlerde mal varlıkları mevcut barolarda kalıyor. Baro seçimlerine nispi temsil sistemi getiriliyor.

MESLEK KURULUŞLARI YETİŞİR Mİ?

Türk Mimar ve Mühendisler Odası başta olmak üzere, meslek kuruluşlarıyla ilgili çalışmaların da sonuna gelindi. Odaların temsil oranları ve seçim sistemi değişiyor. Nispi seçim sistemine geçiliyor. Ancak Meclis'in takviminin sıkışık olması nedeniyle, meslek kuruluşlarıyla ilgili düzenlemenin ekim ayına kalma ihtimali bulunuyor.

MİLLETVEKİLİ TRANSFERİ VE SEÇİM BARAJI NE OLACAK?

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Ali Babacan ve Ahmet Davutoğlu partilerinin seçime girmelerinin önüne bir engel çıkarıldığı takdirde İYİ Parti'ye yaptıkları gibi destek vereceklerini açıklaması, gözleri milletvekili transferine çevirmişti. Kılıçdaroğlu, yeni kurulan partiler AK Parti'den ne kadar oy koparırsa kârdır mantığıyla hareket ederken, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, milletvekili transferinin önlenmesi için harekete geçti. Meclis'in açılmasıyla birlikte AK Parti ve MHP yöneticileri bir araya gelerek, Siyasi Partiler Yasası ve Seçim Yasası'nı ele alacaklar.

Milletvekili sayısına göre 5 ya da 7 gibi sayılara bölündüğü daraltılmış bölge ve seçim barajının yüzde 3 ya da 5'e çekilmesi gibi öneriler gündemde. Milletvekili transferini engellemek için hangi yöntemin benimseneceği ise netleşmiş değil.

ERKEN SEÇİM YOK

CHP'nin bazı yöneticileri takım elbise ve akşam yemeğine iddiaya girse de bu yıl erken seçim yok. Hem AK Parti ve MHP'de böyle bir çalışma yok, hem de Anayasa'nın 67. maddesine göre seçimlere 1 yıl kala seçim yasasında yapılan değişiklikler geçerli olmuyor. AK Parti ve MHP'nin milletvekili transferini önleyecek, seçim barajını düşürecek değişiklikleri en erken ekim ayından sonra yasalaşacağı için erken seçimin o tarihten itibaren 1 yıl içinde yapılması mümkün olmayacak. Ama seçimler 2023'e kalır mı, ondan emin değilim.

CHP AF İÇİN BAŞVURMAYACAK MI?

CHP, afla ilgili olarak Anayasa Mahkemesi'ne usul başvurusunu yaptı. Hemen ardından esasa ilişkin başvurunun yapılması bekleniyordu. Ancak başvuru uzayınca, "Yoksa CHP esasa ilişkin iptal başvurusunda bulunmaktan vaz mı geçti?" sorusu gündeme geldi. CHP'nin hukukçu milletvekillerinden Zeynel Emre'ye sordum. "Başvuru yapmaktan vazgeçmemiz söz konusu değil" dedi. Peki ne zaman başvuruda bulunacaklar? CHP'nin 15 Haziran tarihine kadar başvurması gerekiyor. Zeynel Emre, "12 Haziran Cuma günü başvuruda bulunacağız" dedi. Cezaevindekiler ve yakınları için ikinci bir af çıkar mı beklentisi olduğu için CHP'nin başvurusu önemli. CHP başvurusunu Anayasa'nın eşitlik ilkesi temeline oturtacak. Hukuk devleti ilkesi ve ölçülülük esası da başvurunun ayaklarını oluşturacak. Tutuklu gazeteciler Barış Pınar, Barış Terkoğlu ve Murat Ağırel bundan yararlanabilecek mi? Benden söylemesi, CHP tutuklu gazetecileri unutmamış, onlar için infaz indirimi üzerinden bir formül geliştirmiş.

Büyüme Analizi (2)

Esfender KORKMAZ

02 Haziran 2020

Türkiye, 2020 ilk çeyrekte yüzde 4,5 büyüme ile rekor kırdı. Bizden sonra ikinci sırada yüzde 2,7 büyüme ile Romanya ve üçüncü sırada yüzde 2,5 büyüme ile Litvanya geliyor.

Büyüme gelir ve refah artışı açısından önemlidir. Ancak aynı zamanda kalkınmanın da bir aracı olursa toplumsal refahın artmasına yardımcı olur. Kalkınmanın aracı olması için gelir dağılımının daha adil olması ve istihdam yaratması gerekiyor.

Ekonomide anlaşılması zor işler oluyor... Bunlardan birisi büyüme oranı açıklanmadan yapılan büyüme tahminleridir... Ertesi yıl veya bir çeyrek sonrası için önceden tahmin yapmak doğru ve gereklidir. Ancak TÜİK' in büyüme oranını açıklamasına üç-beş gün varken böyle bir tahmin yapmanın ne gerekçesi olabilir? Söz gelimi ciddi akademik kuruluşlardan birisi kesinleşen Ocak-Şubat ve Mart ayları verilerini kaynak göstererek ilk çeyrek büyüme oranının yüzde 6,7 olacağını açıkladı. Bir köşe yazarı akademisyen de ilk çeyrek büyüme için yüzde 6 fazlası yüzde 7'ye yakın olacak dedi. Bu yanlışlar ilgili kurum ve kişilere eksi yazıyor. Ancak kafa karışıklığı yarattığı için toplum için de zararlı oluyor.

1936 yılında kurulan İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi kurucularından rahmeti **Prof. Dr. Ömer Sarç**'ın istatistiklere güven konusunda fakültede hep söylenen bir sözü vardır; "**Yalan ... Kuyruklu yalan ... İstatistiki yalan...**"

Aslında istatistikler olmadan da olmuyor. Ancak kullanırken ihtiyatlı olmamız gerekiyor.

Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidar olduğu yıl 2002 yılı sonundaydı. Ekonomik performansını değerlendirmek için başlangıç yılı olarak 2003 yılını almak gerekir. 2003 yılında 1998 baz yılına göre sabit fiyatlarla GSYH 773,3 milyar lira idi. 2019 yılında 1 757,3 milyar liraya yükseldi. Bu durumda 17 yılda yıllık ortalama büyüme oranı 4,93 oldu.

GSYH hesabında, 2007 yılında TÜİK tarafından 10 yıl geriye gidilerek düzeltme adıyla bir gecede yapılan yüzde 31 oranındaki artış, büyüme hesabının zafiyetini oluşturuyor. Buna rağmen Resmi veri olduğu için bu veriyi esas almak zorundayız.

Türkiye'nin nüfus artış oranı yüzde 1,5 ile yüzde 1,3 oranı arasında değişiyor. Yüzde 1,4 nüfus artışına göre hesaplırsak bu 17 yılda ortalama fert başına yıllık GSYH'de büyüme yüzde 3,48 oldu. Gelir artışı göstergesi fert başına büyümedir.

Adalet ve Kalkınma Partisi döneminde yaşanan büyüme oranını değerlendirmek için Türkiye'nin fert başına ortalama gelirini eski yıllarla değil, dünyanın fert başına geliri yakın olan ülkeler ortalaması ile karşılaştırmak gerekir. İki nedenle;

İlki; Her ülkede GSYH az veya çok artar ve önceki yıllara göre daha yüksektir. Baz yılında GSYH daha düşük olunca büyüme oranı da daha yüksek olur. Çok basit bir matematiksel gerçektir. Söz gelimi GSYH büyüklüğü 100'den 110'a çıkarsa, büyüme oranı yüzde 10 demektir. Yaratılan katma değer 10'dur. Buna karşılık 1000'den 1050'ye çıkarsa büyüme yüzde 5, fakat yaratılan katma değer 50 olur.

Son 20 yılda gelişmekte olan ülkelerin ortalama büyüme oranı Türkiye'den daha yüksek, yüzde 5,5 dolayında oldu. GSYH büyüklüğü olarak Türkiye, Dünyada 17. sırada iken son yıllarda 19. sıraya geriledi. Bu gerilemede kur artışı etkili oldu. Ancak dolar kurundaki artışta satın alma gücünü düşürüyor.

İkincisi ; Dünya ekonomik konjonktürü dönemler olarak farklıdır. Söz gelimi dış talebin düşük olduğu ve sermaye hareketlerinin sınırlı kaldığı dönemlerle tersine daha yüksek olduğu dönemleri karşılaştırırsak mevcut ekonomik performansı ölçemeyiz.

Türkiye de fert başına büyüme yaklaşık yüzde 5 olmalıdır. Bunun bir nedeni dış borçların çevrilmesi için önce içerde gelir yaratmak gerekir. Bir diğer nedeni de refah göstergesi olarak çağdaş ihtiyaçlar artıyor. Buna yetişmek için kişilerin satın alma gücünün artması gerekir.

Adalet ve Kalkınma Partisi, hem siyasi hem de ekonomik açıdan çok şanslı bir konjonktürde iktidar oldu. Koalisyonlar dönemi dediğimiz adeta siyasi karmaşadan sonra ve Dünyada sermaye hareketlerinin yoğun olduğu, kaynakların bol olduğu, küreselleşmenin yükseldiği bir dönemde iktidar oldu. Avrupa Birliği ilişkileri 2004 yılında zirve yaptı. Yerli ve yabancı sermaye destek verdi.

Bu konjonktürde eğer mevcut kaynaklar daha etkin değerlendirilseydi, söz gelimi bütçeden verilen desteklerin bir kısmı ile yatırım yapılsaydı ve istihdam yaratılsaydı, inşaat sektörüne talebe orantılı kaynak ayrılısaydı, kalan kaynaklar üretimi artıracak yatırımlara yönlendirilseydi, altyapı yatırımlarını devletin kendisi borçlanarak yapsaydı hem büyüme oranı daha yüksek olurdu hem de sürdürülebilir olurdu.

İbrahim Kahveci

Matbaayı keşfetmek!

6

İstanbul'da mayıs ayında fiyatlar yüzde 2,16 oranında artış gösterdi. Geçen yıl mayıs ayında ise bu artış yüzde 1,02 seviyesindeydi.

Bu sonuca göre İstanbul özelinde gerçekleşen yıllık fiyat artışı %11,79 oldu.

Benzer veriler Türkiye için de geçerli olacaktır. Nisan itibari ile ülke genelinde gerçekleşen enflasyon yüzde 10,94 oldu. Bir önceki yıl mayıs enflasyonu ise yüzde 0,95 olarak gerçekleşmişti. Yani ülke genelinde fiyat artışının aylık bazda 0,95'ten yüksek gelmesi halinde yıllık enflasyon artış gösterecektir. Böylece muhtemeldir ki yıllık enflasyon yeniden yüzde 11,0'in üzerine çıkacaktır.

Dün itibari ile kısa vadeli tahvil faizi %8,90

15 Mayıs haftası itibari ile bankaların TL mevduat faiz ortalaması %7,58

Merkez Bankasının haftalık ve gecelik olmak üzere bankalara verdiği paranın faiz ortalaması ise 29 Mayıs itibari ile %7,90.

Bu arada şu notu yeniden düşelim: Merkez Bankası bankalara verdiği parayı her geçen gün artırıyor. Ya da bankaların Merkez Bankasından aldıkları likidite ihtiyacı her geçen gün artıyor.

27 Ocak günü MB fonlama tutarı sadece 1 milyar 245 milyon liraydı. Nisan ayında 90 milyar liraya çıkan fonlama tutarı, 29 Mayıs itibari ile tam 197 milyar 933 milyon liraya yükseldi.

Kaynak bol ve oldukça da ucuz. Tabii enflasyona göre...

Merkez Bankasının bir başka parasal genişleme göstergesi ise emisyon hacmi (basılı kağıt para). Şubat ortasında emisyon hacmi 128 milyar liraymış. Burada da her gün yeni rekorlar geliyor.

22 Mayıs haftasında emisyon hacmi 231,6 milyar liraya yükselmiş.

Kısaca parasal durumumuz epey sağlam görülüyor.

Nitekim Merkez Bankası Para Politikası Kurulu görüşme metnine göre her Şey yolunda. Enflasyonda da öyle sorun vs görülmüyor.

Aslında verilen mesaj net. Vatandaőa tasarruf etme, tüket deniliyor. Tasarrufun getirisi epey negatif. Beklenen enflasyon bile yüzde 9,4 ila Őu anki faiz oranlarının oldukça üzerinde.

Döviz veya altın gibi yatırım araçlarının komisyonları da yükseldi. Dolayısı ile ucuz TL tasarrufu tek adres bırakılıyor.

Burada sorun çıkarabilecek yabancılara ise zaten kapılar kapatılıyor.   e kapanık yeni bir piyasa modeli tatbik edilmektedir. Bakalım sonu nereye varacak?

1993 VE 2000 YILI SENARYOLARI

Türkiye aslında baskılı faiz politikasında yakın tarihte benzer modeli iki kez uygulamaya kalkmıőtı. 1993 yılında ve 2000 yılında bu modelin daha kısa çaplı uygulamalarını görmüştük.

Ekonomi Profesörü Sn. Tansu  iller 1993 yılında bir bakıma piyasaları terbiye edeceğini sanmıőtı. 2000 yılında ise  MF destekli bir politika uygulanmıőtı.

Her iki politikanın sonucunu biliyorsunuz.

Aslında 2017 yılında da bugüne benzer bir adım atılmıőtı. Krediye dayalı tüketim hamlesi ekonomide yüzde 7,4 büyüme getirmiőti. Onun sonucunu da biliyorsunuz.

Arada tek fark olduğunu söyleyelim. Yani 1993 ve 2000 politikalarının olumsuz sonuçları gelmeye baőladığında bir yabancı düőman bulup ilan etmek yoktu.

Şimdi gerekçemiz hazır.

Yanlıőlarımızı hemen bir yabancı düőmana havale edip sıyrılabiliriz.

Matbaanın bize geliői epey dert olmuştu. Yabancılar matbaada kitap basarak bilimi ilerletmiőlerdi.

Biz ise matbaayı ekonomiyi ilerletmek için kullanıyoruz. Ama olmayan bir gelir yaratıp, sanal bir dünya kurmaya çalışıyoruz.

Mayıs ayı enflasyonunu hele bir görelim. Sonra yine görüőürüz.

02 Haziran 2020, Salı **BAŞYAZI**MEHMET BARLAS

Tarih Amerika Birleşik Devletleri'nden hesap soruyor

Amerika Birleşik Devletleri'nde bir haftadır devam eden şiddet olayları, aslında bu ülkenin kendi tarihiyle hesaplaşmasıdır da... Avrupalı beyazların kurdukları ve sonunda dünyanın en gelişmiş ve en güçlü ülkesi haline gelen Amerika Birleşik Devletleri'nin hamurunda kan ve gözyaşı fazlaca vardır.

Esir ticareti

Öncelikle Afrika'nın siyah derililerini konu alan esir ticareti, en fazla Amerika Birleşik Devletleri'ne yaramıştır. Düşünün ki 18'inci yüzyıl sonunda Afrika kıtasında 12-40 yaş arasında erkek kalmamıştı. Bunlar Avrupalı esir tüccarları tarafından önce Küba'ya götürülürlerdi. Küba'ya gidenler oradaki görkemli malikanelerin esir tüccarlarına ait olduğunu bilirler... Esirler sonunda Kuzey ve Güney Amerika'nın beyaz rejimlerine pazarlanırdı.

Kızılderililer

Amerika Birleşik Devletleri'nin tarihindeki bir diğer ayıp da, bu kıtaya gelen Avrupalı beyazların, Amerikan yerlilerini soykırıma hedef kılmalarıydı. Şimdi göstermelik miktarda kalan "**Kızılderililer**", hem katledilmişler, hem de kamplara dağıtılarak esir muamelesi görmüşlerdir.

İç savaş

1860'lardaki Amerikan İç Savaşı'nın ana konularından biri Güney'de pamuk tarlalarında çalıştırılan siyah derili kölelerin durumlarıydı. Bu arada Amerika'nın kurucularının hepsinin köleleri vardı. Kısacası 20'nci yüzyılın ikinci yarısına kadar Amerikalı siyahların 2'nci sınıf vatandaş kimlikleri devam etmiştir. John F. Kennedy'nin Başkan seçildiği 1960'ta, Güney eyaletlerindeki siyah derililerin oy kullanma hakları yoktu.

Tarihin hafızası

Şimdi Amerikan kentlerinde sahnelenen şiddet olayları, dileriz daha çok can kaybına sebep olmaz. Ayrıca dileriz bu olaylar kasımdaki başkanlık seçiminin sağlığını etkilemez. Ama bilelim ki, tarihin de hafızası vardır ve sırası geldiğinde bu tarih hesap da sorar.